

Strazburg, 17 Kasım 2010

CCJE (2010)3 Nihai

AVRUPA HÂKİMLERİ DANIŞMA KONSEYİ

Magna Carta Çalışma Grubu

(CCJE-MC)

HÂKİMLERİN MAGNA CARTA'SI

(Temel ilkeler)

Giriş:

Avrupa Hâkimleri Danışma Konseyi, 10. yıldönümü vesilesiyle 11. genel oturumunda, hâlihazırda kabul etmiş olduğu Görüşlerin temel sonuçlarını özetleyen ve düzenleyen Hâkimlerin Magna Carta'sı (Temel ilkeler) belgesini kabul etmiştir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin dikkatine sunulan bu 12 Görüşün her biri, bu belgede ele alınan konulara ilişkin ilave hususlar içermektedir (bkz. www.coe.int/ccje).

HÂKİMLERİN MAGNA CARTA'SI (Temel ilkeler)

Hukukun üstünlüğü ve adalet

1. Yargı, her demokratik devletin üç kuvvetinden biridir. Görevi, hukukun üstünlüğünün mevcudiyetini teminat altına almak ve dolayısıyla hukukun tarafsız, doğru, adil ve etkin bir şekilde gereğince uygulanmasını temin etmektir.

Yargı bağımsızlığı

2. Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, adaletin işleyişi için temel ön koşullardır.

3. Yargı bağımsızlığı kanuni, işlevsel ve mali olmalıdır. En üst düzeydeki ulusal kurallar vasıtasıyla Devletin diğer kuvvetleri, adalet arayanlar, diğer hâkimler ve genel olarak toplum açısından garanti edilir. Devlet ve her bir hâkim, yargı bağımsızlığını desteklemek ve korumakla sorumludur.

4. Yargı bağımsızlığı; yargı faaliyetleri bakımından ve hâkimlerin mesleğe alımı, emeklilik yaşına kadar atanması, terfileri, azledilememeleri, eğitimleri, yargısal dokunulmazlıkları, disiplinleri, maaşları ve finansmanları bakımından teminat altına alınır.

Bağımsızlık teminatları

5. Seçilme, atanma ve kariyer konularındaki kararlar nesnel ölçütlere dayalı olmalı ve bağımsızlığın garanti edilmesinden sorumlu organ tarafından alınmalıdır.

6. Disiplin soruşturmaları bağımsız bir organ nezdinde yürütülmeli ve bir mahkemeye müracaat etme imkânı bulunmalıdır.

7. Devlet, yargı organı ile istişare ederek adalet sisteminin düzgün işleyişi için gerekli olan insani, maddi ve mali kaynakları temin eder. Uygunsuz etkilerin önüne geçebilmek için hâkimler, kanunla belirlenmek üzere, yeterli düzeyde ücret almalıdır ve kendilerine yeterli bir emeklilik planı sunulmalıdır.

8. Başlangıç eğitimi ve hizmet içi eğitim, hâkimler için bir hak ve görevdir. Bunlar, yargının gözetimi altında düzenlenir. Eğitim, yargı sisteminin kalitesinin ve etkinliğinin yanı sıra hâkimlerin bağımsızlığının korunmasında da önemli bir unsurdur.

9. Yargı organı, yargısal işlevlerin (mahkemelerin organizasyonu, usuller, diğer mevzuat) icrasını etkileyen tüm kararlara müdahil olur.

10. Hâkimler, adaleti idare etme işlevlerini icra ederken hiçbir emir veya talimata ya da hiçbir hiyerarşik baskıya tabi olmazlar ve sadece kanunun bağlayıcılığı altında olurlar.

11. Hâkimler, kovuşturma ve savunma arasında tarafların eşitliğini temin eder. Savcılar için bağımsız bir statünün bulunması, Hukukun Üstünlüğünün temel bir gereğidir.

12. Hâkimler, yargının toplum içerisindeki görevinin savunulmasıyla görevli ulusal ve uluslararası hâkim derneklerine üye olma hakkına sahiptir.

Bağımsızlığın garanti edilmesinden sorumlu organ

13. Hâkimlerin bağımsızlığını temin etmek amacıyla her bir Devlet; yasama ve yürütme kuvvetlerinden bağımsız olan, yargı kurumlarının örgütlenme, işleyiş ve imajının yanı sıra tüzüklerine ilişkin tüm meseleler konusunda geniş yeterliliklerle donatılmış bir Yargı Konseyi oluşturmalıdır. Konsey ya sadece hâkimlerden oluşmalı ya da meslektaşlarınca seçilmiş hâkimler büyük çoğunluğu oluşturmalıdır. Yargı Konseyi, faaliyetlerinden ve kararlarından sorumlu olmalıdır.

Adalete erişim ve şeffaflık

14. Adalet şeffaf olmalı ve yargı sisteminin işleyişine dair bilgiler yayımlanmalıdır.

15. Hâkimler, uyuşmazlıkların hızlı ve etkin şekilde ve makul fiyatlarla çözüme kavuşturulabilmesini temin etmek üzere adımlar atar; alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin teşvik edilmesine katkı sağlar.

16. Mahkeme belgeleri ve yargı kararları anlaşılır, basit ve açık bir dille hazırlanmalıdır. Hâkimler, adil ve kamuya açık şekilde gerçekleştirilen duruşmalara dayalı olarak makul bir süre içerisinde kamuya duyurulmak üzere gerekçeli kararlar çıkarmalıdır. Hâkimler, uygun dava yönetim yöntemleri kullanmalıdır.

17. Mahkeme kararlarının uygulanması, adil yargılanma hakkının temel bir unsurudur ve ayrıca adaletin etkinliğinin bir teminatıdır.

Etik ve sorumluluk

18. Hâkimlerin eylemlerine, disiplin kurallarından ayrı olan deontolojik ilkeler rehberlik eder. Bunlar hâkimlerin doğrudan kendileri tarafından hazırlanmalı ve eğitimlerine dâhil edilmelidir.

19. Her bir devlette, hâkimler için geçerli olan kanun veya temel bildirge, disiplin usulünü ve disiplin cezalarına yol açabilecek davranışları belirlemelidir.

20. Hâkimler, yargı görevleri dışında işledikleri suçlardan olağan hukuk kapsamında cezai açıdan sorumludurlar. Hâkimlere, görevlerinin uygulanması esnasındaki kasıtsız hatalardan dolayı cezai sorumluluk yüklenmez.

21. Yargı hatalarına ilişkin kanun yolu, uygun bir temyiz sistemine dayanmalıdır. Adaletin idaresindeki diğer kusurlara ilişkin her türlü kanun yolu yalnızca devlete karşı uygulanır.

22. Kasıtlı kusur halleri hariç olmak üzere bir hâkimin, yargı görevlerinin icrasına ilişkin iddialarla ilişkili olarak devletin tazmini şeklinde dahi olsa herhangi bir şahsi sorumluluğa tâbi tutulması uygun değildir.

Uluslararası mahkemeler

23. Bu ilkeler, gerekli değişiklikler dikkate alınmak kaydıyla, tüm Avrupa mahkemelerinin ve uluslararası mahkemelerin hâkimleri için geçerlidir.

Bu metin Avrupa Konseyi'nin katkılarıyla Türkçeye çevrilen gayri resmi tercümedir.